

6 Notes
Konservatorski

Zachowajmy
przeszłość
dla przyszłości...

Biblioteka Narodowa

Komitet Redakcyjny:

prof. dr hab. Adam Manikowski (przewodniczący),
prof. dr hab. Alicja B. Strzelczyk,
prof. dr hab. Krzysztof Zamorski,
prof. dr hab. Bronisław Zyska

Redakcja:

Barbara Drewniewska-Idziak (redaktor naczelny),
Irena Łoś-Stembrowicz, Władysław Sobucki, Maria Woźniak

Opracowanie merytoryczne

Joanna Gregorczyk

Opracowanie techniczne i łamanie komputerowe

Maria Zaar

Streszczenia w języku angielskim

Katarzyna Diehl

Projekt okładki i kart tytułowych

Ryszard Kryśka

Na okładce fragment akwareli *Dziewczyny z Marsylii*
przed i po konserwacji

CIP — Biblioteka Narodowa

Zachowajmy przeszłość dla przyszłości... / [red.
Barbara Drewniewska-Idziak (red. nacz.) et al. ;
aut. Jerzy Andrzejewski et al.] ; Biblioteka Narodowa.
Dział Ochrony i Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych. -
Warszawa : BN, 2002. - (Notes Konserwatorski ; 6)

ISBN 83-7009-364-7

ISSN 1509-5681

Biblioteka Narodowa • Warszawa 2002

Opracowanie i druk:

Wydawnictwo Biblioteki Narodowej

al. Niepodległości 213, 02-086 Warszawa

Spis rzeczy

Od Redakcji 9

I. Polityka ochrony zbiorów

Ewa Stachowska-Musiał

Program UNESCO Pamięć Świata i wkład Polski
w jego realizację 11

Jerzy Andrzejewski

Uchwała IV Forum Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich 24

Jacek Grochowski

Zastosowanie aktów prawnych i norm w dziedzinie
ochrony zbiorów bibliotecznych 29

II. Metody oceny stanu zachowania zbiorów

Janusz M. Łagan, Andrzej Barański

Publikacje J. W. Barrowa źródłem mitów dotyczących
trwałości druków 63

Władysław Sobucki

Pilotażowe badanie stanu zachowania zbiorów
z XIX i XX w. w Bibliotece Narodowej w Warszawie 75

III. Metody restauracji zbiorów

Ewa Grabarska

Problemy konserwacji pergaminu na przykładzie XV-wiecznego
rękopisu *Graduale de tempore et de sanctis* 84

Elżbieta Walczyk, Katarzyna Garczewska

Sczerniała biel ołowiowa. Regeneracja bieli i inne zabiegi
konserwatorskie na przykładzie kilku obiektów ze zbiorów
Biblioteki Narodowej 93

IV. Metody i technologie ratowania zbiorów

Danuta Jarmańska, Donata Rams

Wpływ na papier preparatów stosowanych do oczyszczania na mokro obiektów zabytkowych o podłożu papierowym 101

Grażyna Macander-Melak, Władysław Sobucki

Cyklododekan – cenny środek pomocniczy w konserwacji zabytkowych papierów 115

Donata Rams, Maria Woźniak

Wpływ światła na zbiory biblioteczne 125

Agnieszka Tymińska

Przebieg procesu dezynfekcji zbiorów z zastosowaniem tlenu etylenu w Bibliotece Narodowej 136

Lucjan Zemło

Ogrzewanie pól w liofilizatorze w celu przyspieszenia suszenia dokumentów 143

V. Problemy ochrony zbiorów XIX-XX w.

Marzenna Ciechańska, Władysław Sobucki

O trwałości druków komputerowych 146

Barbara Drewniewska-Idziak

Potrzeby polskich bibliotek w zakresie zabezpieczania zbiorów i współpraca międzynarodowa z tym związana 156

Bogdan Krowicki

Zbiory czasopism w bibliotekach polskich (informacja na podstawie Centralnego Katalogu Czasopism Polskich) 171

Irena Łoś-Stembrowicz

Zbiory mikrofilmowe czasopism w Bibliotece Narodowej 175

Ewa Stachowska-Musiał

Mikrofilmowanie i digitalizacja zbiorów w Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie 182

Krystyna Wyszomirska

Mikrofilmowanie i digitalizacja XIX- i XX-wiecznych zbiorów w bibliotekach publicznych na przykładzie Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu **198**

VI. Ratowanie zbiorów zniszczonych podczas powodzi

Maria Woźniak

Udział Zakładu Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych Biblioteki Narodowej w akcji ratowania, zamrożonego po powodzi, księgozbioru z Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego w Nysie/Opolu **204**

VII. Konferencje, sesje, wystawy

Agnieszka Tymińska

Konferencja „Rozkład i korozja mikrobiologiczna materiałów technicznych” (Łódź, 30–31 maja 2001 r.) **214**

Agnieszka Tymińska

Komunikat z Sympozjum na temat degradacji celulozy i papieru (Strasbourg, 5–7 czerwca 2001 r.) **219**

Krzysztof Salaciński

Konferencja „Bezpieczeństwo dóbr kultury – nowe idee i technologie” (Warszawa, Radziejowice 15–17 października 2001 r.) **222**

Elżbieta Duziak

I konferencja i towarzyszące jej targi „Scripta 2001” (Lipsk, 19–20 października 2001 r.) **230**

Tomasz Łojewski

Masowe odkwaszanie zbiorów bibliotecznych, relacja z wizyty (Norymberga, 23–25 października 2001 r.) **236**

Aleksandra Szalla-Kleemann

Ogólnopolska konferencja „Konserwacja i ochrona zbiorów archiwalnych i bibliotecznych w świetle prac podjętych nad ratowaniem zakwaszonych zasobów” (Kraków, 5–6 listopada 2001 r.) **240**

Donata Rams

Konferencja podsumowująca program „Librarius” Fundacji
na rzecz Nauki Polskiej (Toruń, 19–20 listopada 2001 r.) 245

Ewa Potrzebnicka

Konferencja „Ochrona zbiorów bibliotecznych – współpraca
i kooperacja” (Moskwa, 20–23 listopada 2001 r.) 253

Barbara Drewniewska-Idziak

„Zachowajmy przeszłość dla przyszłych pokoleń!”
(Warszawa, 7 grudnia 2001 r.) 259

VIII. Recenzje

Władysław Sobucki, Barbara Drewniewska-Idziak

Kwaśny papier. Zagrożenie zbiorów bibliotecznych i archiwalnych.
Praca zbiorowa pod redakcją Tomasza Łojewskiego
i Zdzisława Pietrzyka 262

Bronisław Zyska

Maciej Szymczyk: Śląskie papiernictwo w okresie industrializacji
kapitalistycznej 268

Noty o autorach 273

WKŁADKA

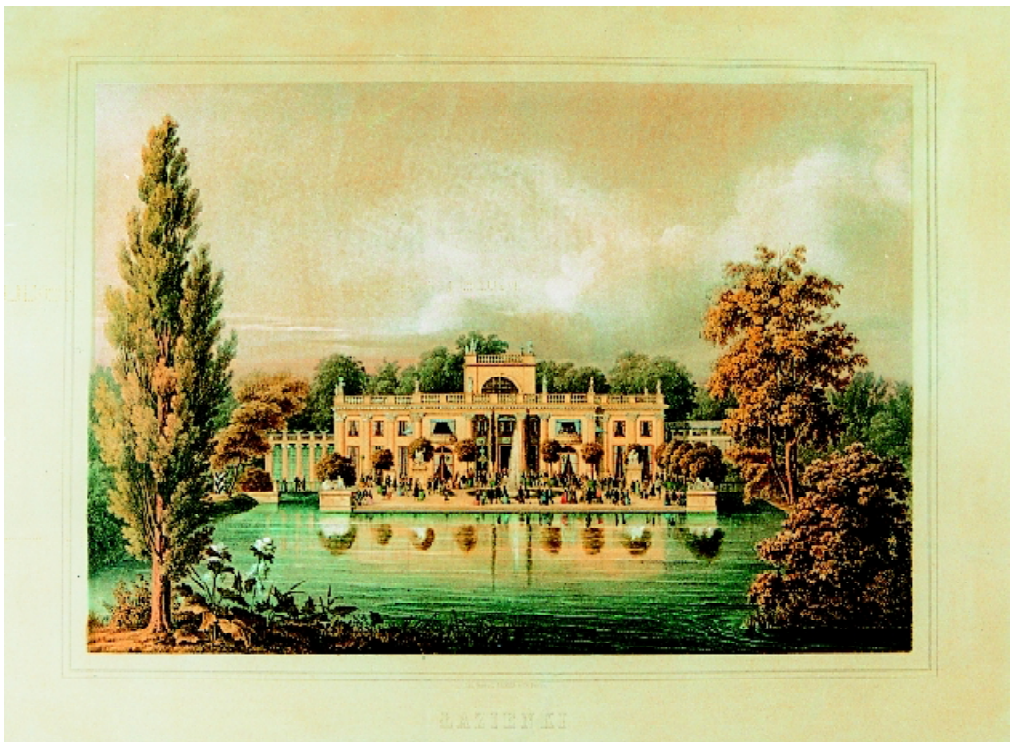
Elżbieta Walczyk, Katarzyna Garczewska

Szerniała biel ołowiowa.

Regeneracja bieli i inne zabiegi konserwatorskie
na przykładzie kilku obiektów ze zbiorów
Biblioteki Narodowej

1. Litografia „Łazienki”, stan przed konserwacją

2. Litografia „Łazienki”, stan po konserwacji

3. Rysunek „Polowanie”, stan przed konserwacją

3a. Rysunek „Polowanie”, detal, stan przed konserwacją

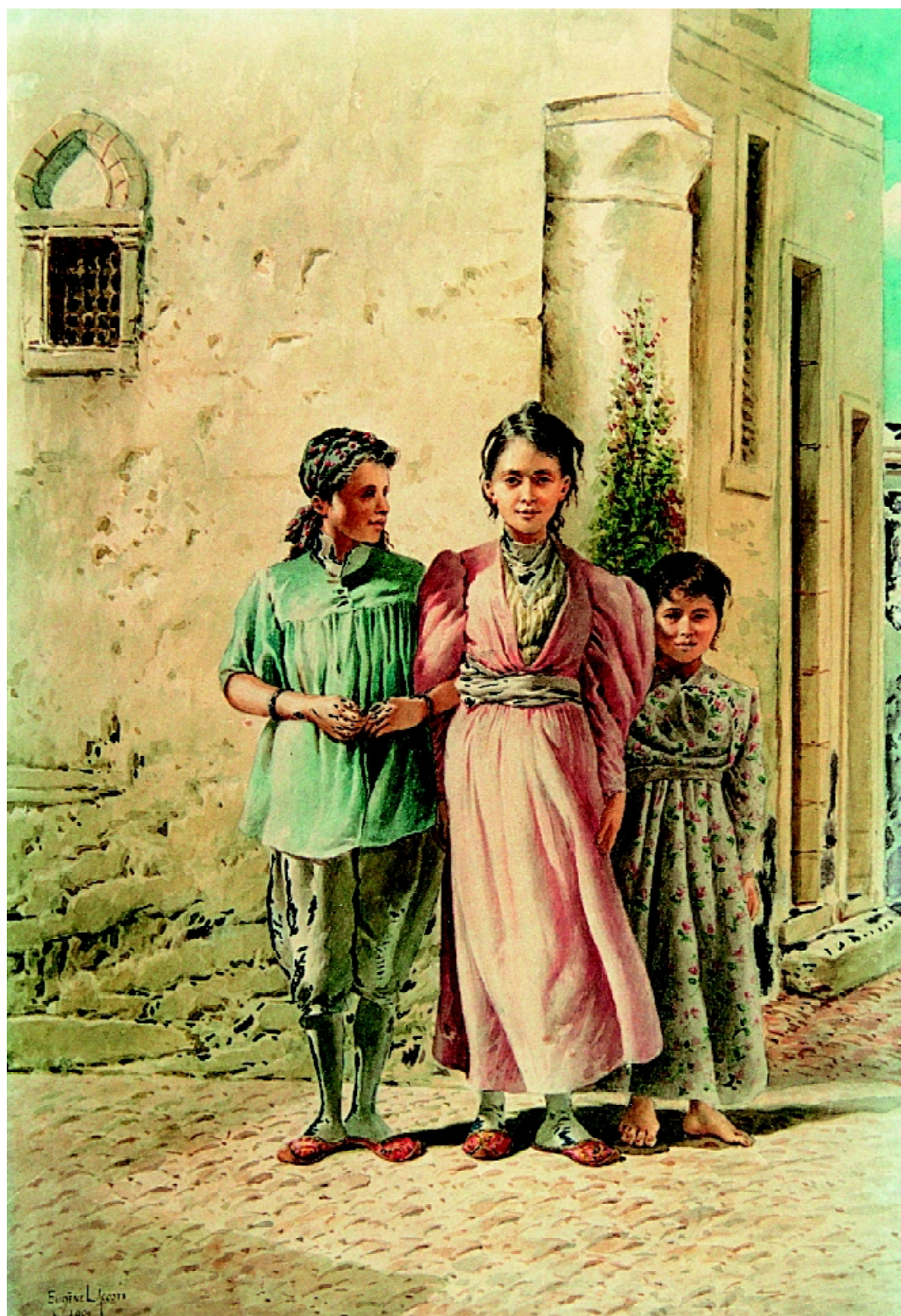

4. Rysunek „Polowanie”, stan po konserwacji

4a. Rysunek „Polowanie”, detal, stan po konserwacji

5. Akwarela „Dziewczyny z Marsylii”, stan przed konserwacją

5a. Akwarela „Dziewczyny z Marsylii”,
detal, stan przed konserwacją

5b. Akwarela „Dziewczyny z Marsylii”,
detal, stan przed konserwacją

6. Akwarela „Dziewczyny z Marsylii”, stan po konserwacji

6a. Akwarela „Dziewczyny z Marsylii”,
detal, stan po konserwacji

6b. Akwarela „Dziewczyny z Marsylii”,
detal, stan po konserwacji

7. Gwasz „Pejzaż”, stan przed konserwacją

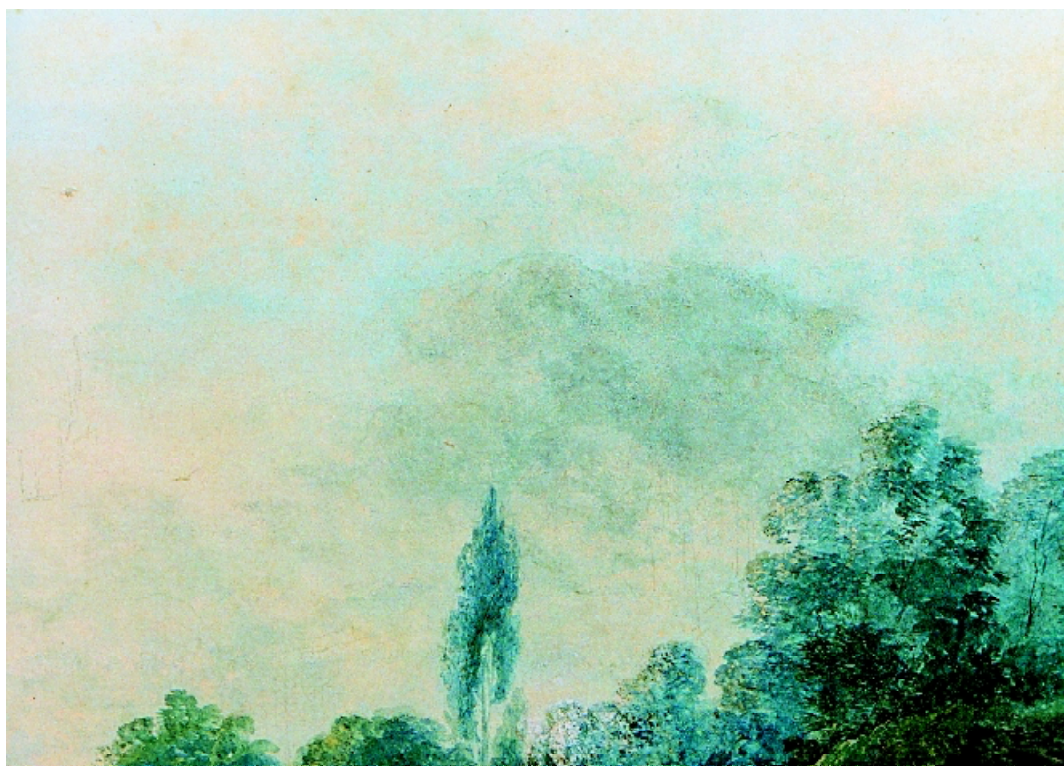

7a. Gwasz „Pejzaż”, detal, stan przed konserwacją

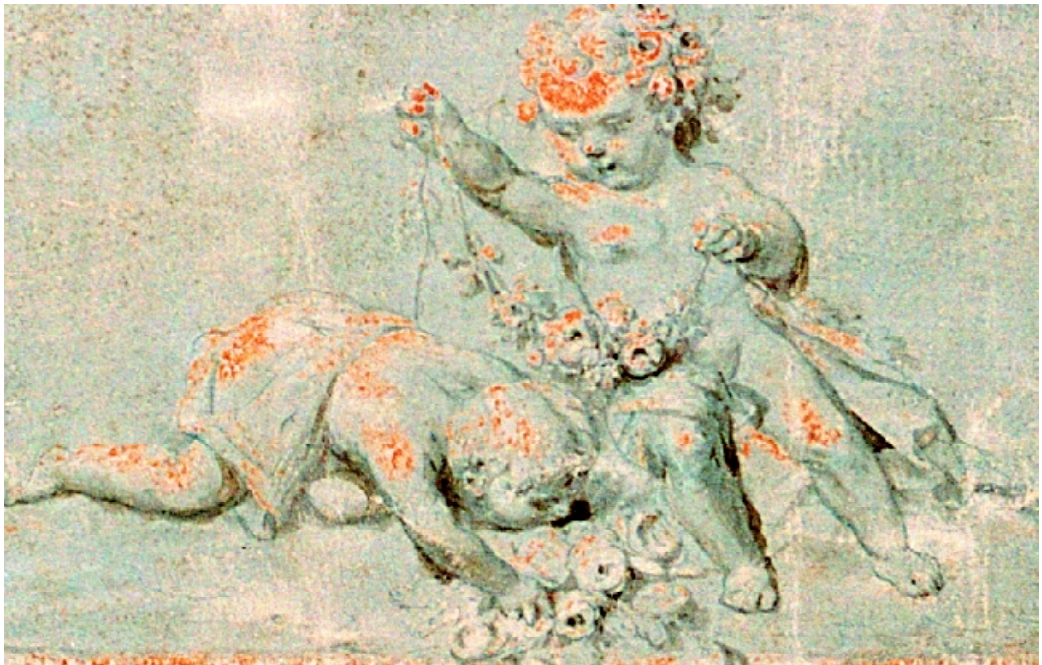
8. Gwaśz „Pejzaż”, stan po konserwacji

8a. Gwaśz „Pejzaż”, detal, stan po konserwacji

9. Gwasz
„Bawiące się
putta”, stan
przed
konserwacją

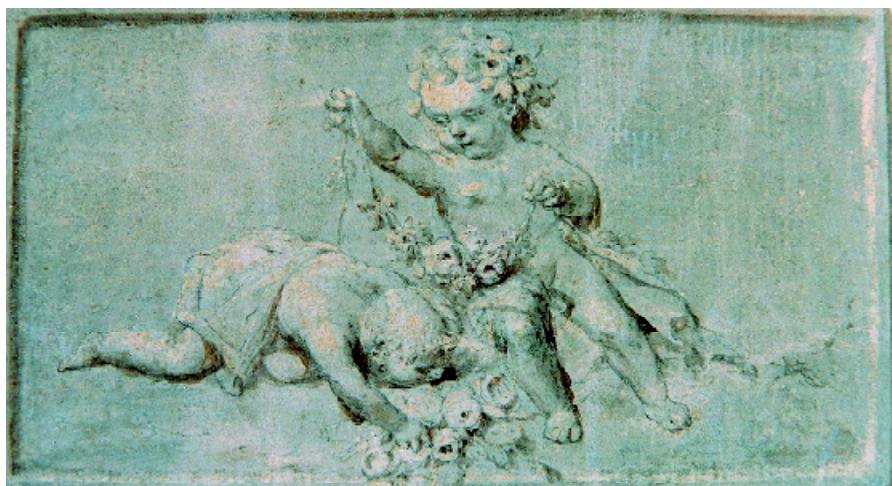

9a. Gwasz „Bawiące się putta”,
detal, stan przed konserwacją

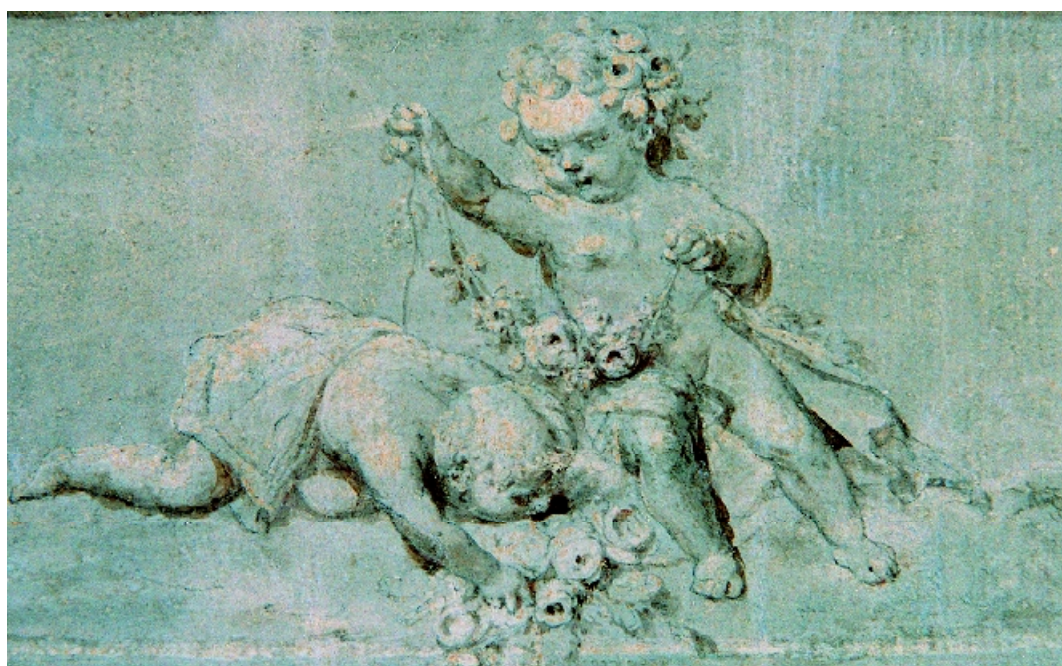

9b. Gwasz „Bawiące się putta”,
stan przed konserwacją,
zdjęcie mikroskopowe

10. Gwasz „Bawiące się putta”,
stan
po konserwacji

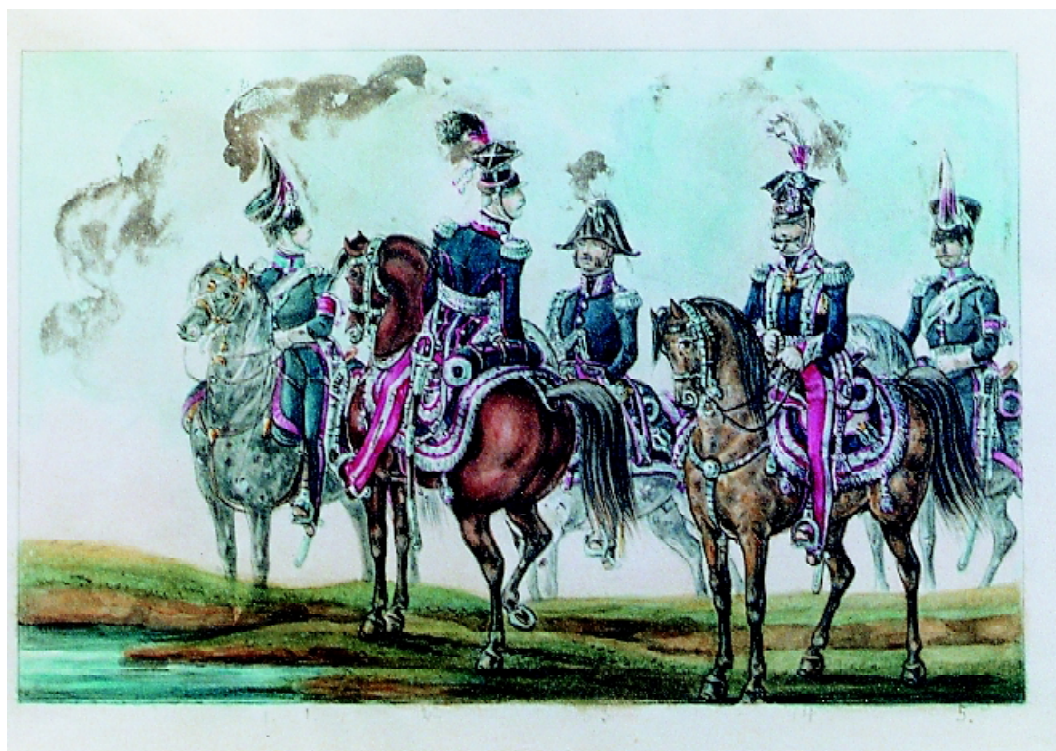

10a. Gwasz „Bawiące się putta”,
detal, stan po konserwacji

10b. Gwasz „Bawiące się putta”,
stan po konserwacji,
zdjęcie mikroskopowe

11. Gwasz „Wojsko Polskie”, stan w trakcie konserwacji

12. Gwasz „Wojsko Polskie”, stan po konserwacji